

ПИНГВИНОВ СЕДИ ПРАМЕН

ПОВОДОМ ЈУБИЛАРНЕ "ПИНГВИНОВЕ" ЕДИЦИЈЕ

П оводом шездесетогодишњице издавачке куће "Пингвин", пре свега познате по цепним издањима енглеских и светских класика, енглеска читалачка публика обрадована је мини-цепном библиотеком од шездесет књижица по врло приступачној цени од шездесет пенија. У жељи да угоди свајачим укусу, а и да на истом месту здружи класике и хит-писце, лондонски издавач је у ову едицију, између осталих, уврстио Ханса Кристијана Андерсена, Анаис Нин, Мелвила, Мартина Ејмиса, Виринију Вулф, Монтења, Камија, Марка Аурелија, Роалда Дала, Итала Калвина, Оскара Вајлда, Чехова и Апдајка. У овом избору заступљен је и Едгар Алан По са својим причама, Зигмунд Фројд са пет предавања из психоанализе, Орвел, Маркес, Чендлер, Конан Дојл и Грем Грин.

Ове књижице делом су замишљене као подсећање на најуспешнија "Пингвинова" издања, а делом као дискретан наговештај књига која ускоро треба да изашу из штампе - дакле, "Пингвин" какав је био и какав ће бити.

Већ из прегршти наведених имена може се наслутити да у овој едицији поезија и драма нису нашле своје место, док есеј и кратка прича доминирају. С друге стране, не треба да чуди жанровско и поетичко замештање у избору аутора - оно произлази из покушаја да се одреде координате савремене књижевности, у којој, наравно, важи максима "anything goes" - "све може". Тако ће нам "Пингвинова" едиција "60 пенија" понудити варљиву наду да ћемо по принципу дегустације ("од свега по мало") успети да лако и брзо стекнемо представу о томе како се и шта у свету пише.

Једно од врло пријатних изненађења за поприлично неупућеног читаоца (а такав је безмalo свако ко не прати острвску књижевну продукцију на лицу места) јесте двадесетосмогодишња Американка по имену Попи З. Брајт. Иако је досад написала "тек" две збирке прича и један роман, Брајтова већ претендује да постане нова Анцела Кarter. У њеним причама мудро су дозирани хорор, еротика и декаденција краја миленијума. Њен језик својом сликовитошћу и патетиком узмиче пред преовлађујућим минималистичким изразом у америчкој прози, а све четири приче заступљене у књижici под називом **Укус пелина на уснама** премијеру сувештог поглавара Јанковићима.

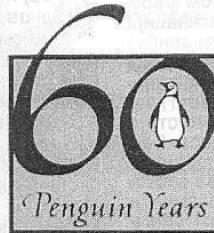
Иако је њено приповедање наизглед реалистично, Брајтова се држи златног, прећутног списатељског правила да не склоност миметичком приповедању резултира увођењем жанровских конвенција. Тако у причи "Шести стражар" наратор може да буде један дух који улази у снове младе стриптизете алкохоличарке једнако лако као што својим прозирним прстима миљује њену јетру, "налик на врео и влажан сомот". Помало налик Вајлдовом Кентервилском духу, ова безимена приказа ипак није нимало гротескна - јунац Попи З. Брајт је естета и изопштеник који не жели да се дружи са "локалним духовима" што се "појаве тек повремено, да би коштатим прстом упали у разлабављен камен у камину и потом нестали без речи"; он је Шехерезада из Њу Орлеанса која не приповеда да би спасла живот, већ да би га одузела. Свезнајући приповедач постаје тако притягнути мочник који и дословно улази у ум стриптизите Розали, инсценира њену животну причу и режира њен крај.

Сабласно реално делује и сусрет са оживљеном богињом Кали у причи "Калкута, господар нерава", а "Укус пелина на уснама" је далека варијација Вајлдовој **Доријана Греја**: у потрази за задовољством, подсећањем на нека имена, на неке значајне текстове из претходних година овог часописа.

40 ГОДИНА И 400 БРОЈЕВА "ПОЉА"

П осле три године неизлажења стартује нова серија часописа **ПОЉА**. Случај је хтео да она започне баш у тренутку када се заокружују два "јубилеја" - 40 година излажења и 400 бројева. Све друго је ауторски отисак нове редакције, с малим, незаобилазним, подсећањем на нека имена, на неке значајне текстове из претходних година овог часописа.

"Поља" су од 1955. године, до прекида - 1992. године, увек била најближа духу времена, модерним струјама у књижевности, уметности и филозофији. Можда би се појединачни периоди његовог уређивања и излажења могли посебно обележити - као модернистички, концептуалистички, па и постмодернистички. Нова серија настојаће да буде у послужу са савременицима из свих области стваралаштва, пре свега са младим (и млађим) писцима, преводиоцима, теоретичарима, филозофима, критичарима, ликовним, позоришним, филмским, музичким уметницима и другим креативним потенцијалима. ПОЉА су, дакле, поново простор за презентацију и афирмацију нових појава и вредности из света литературе, уметности, мишљења и културе.

вољством и "коначним спасењем у најтамнијум дубинама порока", два младића почињу да се баве плачкањем гробова. За лепотом се трага кроз њено налиће, за невиношћу у понору злочина; Попи З. Брајт успешно левитира у Бермудском троуглу на чијим угловима, увек будни и неумољиви, стоје Оскар Вајлд, Едгар Алан По и Анџела Картер.

Још један "Пингвинов" аутор, Патрик Мекграт, од критике штедро назван "мајстором модерног готског романа", смело експериментише жанром. За разлику од Брајтова, он се радије окреће пародирању хорора и пастишизирању викторијанске прозе него макабристичком естетизму. Мекгратова злочин и страст занимају само као део парадоксалног, скупа особина и порива у људској личности. Тако о страсти у причи "Еротски кромпир" приповеда један вилин коњиц (!), који своју еротску иницијацију доживљава на полусраспнутом људском лешу по коме инсекти гмижу као по каквом светилишту. У "Причи о Арнолду Кромбеку" отреситу америчку новинарку систематски трује масовни убица ког интервјујише у затвору; упорно покушавајући да у монструму открије зрно људске, она напокон увиђа да оно у таквој особи не може постојати. "Црна рука власти" је још једна варијација на тему танке линије између језовитог и узбудљивог - рука која израста на глави енглеског официра у Индији и која га дави иста је рука која с нежношћу и страшћу миљује његову вереницу.

Мекграт привидно пристаје на конвенције реалистичке прозе, да би у тренутку кад читалац то најмање очекује шокантно променио стил и-ton приповедања. Његов увид у људску природу је мајсторски, и он се сјајно поиграва карактерним типовима. Тако у лику многоструког убице Арнолда Кромбека Мекграт надилази шаблоне карактеризације, стављајући у први план неприродну сабраност злочинца, његову савршену концентрацију, скупа са неуротичном некомпактношћу узрока и последице и опсесивним идејама. На средокрају између Поеа и Хичкока, Мекграт с мером здружије реалистичко приповедање и бирање конвенције жанра.

Ове две књижице са граничних подручја жанра ни у ком случају нису типичне ни за ову "Пингвинову" едицију, ни за текућу књижевност енглеског говорног подручја. Но, типично је одавно престало да постоји, а свако чита и препоручује оно што му се допада. Да би се ишчitalо све што вреди довољан ни цео људски живот, ни "идеална несаница" какву је Џојс прижељкао својим читаоцима. Кад смо већ с објективних разлога кратковекости принуђени да ишчitalавамо селекције, морамо рећи да је штета што у ову едицију уместо стерилних прича Кетрин Менсфилд и Анаис Нин није ушла прегршт Џојсових или Хемингвејевих прича, како би седе косе шездесетогодишњег "Пингвина" ипак биле право знамење мудрости и искуства. Но, две приказане књиге, које и поред тога што су добиле место у овој едицији нису имале заслужен одјек, ипак сведоче да су "Пингвинови" критеријуми вечно млади.

Владислава Гордић

ПОЉА

нова серија

НОВИ САД,
Војвођанских бригада 7/VI
Поштански фах 220
Телефон: 021/22-544, Телефакс: 021/25-444

Уређују:
Ласло Блашковић
Владислава Гордић
Ђорђе Кубурић
Зоран Пауновић
Јован Попов
Ненад Шапоња

Оперативни уредник:
Радмила Гикић Петровић

Главни и одговорни уредник:
Зоран Ђерић

Издавач: "ДНЕВНИК - ХОЛДИНГ", "Д.О.О. ДНЕВНИК - ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ", Нови Сад, Војвођанских бригада 7/VI. За издавача: Mr Јово Радош, директор. Главни и одговорни уредник Издавачке делатности: Милан Беловић. Ликовни уредник: Бориславка Димитров. Технички уредник: Живко Бојчић. Лектура и коректура: Нада Кашић, Добрила Радак. Припрема и штампа: Офсет атеље, Нови Сад

YU ISSN 0032-3578

Цена овог броја: 10 динара